

## פרשת שמות תשע"ט – למה נגזר על אבותינו לגלות למצרים?

1. **שמות א,א:** ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו: ראובן שמעון לוי וגו'. **אור החיים:** טעם אומרו 'ואלה' בתוספת וא"ו [החיבור] ... מה הראשונים ידעו והכירו בגלות וקבלו עליהם ועל זרעם כמו כן אלה. והוא אומר ואלה מוסיף על הראשונים ... ולדרך זה הרווחנו טעם נכון לדעת לאיזה ענין חזר הכתוב ומנאם אחר שכבר מנאם בפרשת ויגש בירידתם למצרים ... ולדרכנו הכתוב יודיע ... מי ומי הבא לקבל גזירת מלך לסבול עול הגלות ולא פנה עורף כמעשה עשו הרשע שהלך לו אל ארץ אחרת ודרשו חז"ל מפני שטר חוב של הגלות.

**שמות רבה כו,א:** גזירה הראשונה שגזר פרעה על ישראל, שנאמר 'וימררו את חייהם', העמיד לו הקב"ה גואל - זו **מרים על שם המירור**. גזירה שנייה 'אם בן הוא והמתן אותו', העמיד הקב"ה גואל - זה **אהרן על שם ההיריון**. גזירה שלישית שגזר ואמר 'כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו', העמיד הקב"ה גואל **על שם המים** - זה **משה** שנאמר 'כי מן המים משיתיהו'.

**אלשיך פרשתנו:** ראוי לכל איש חכם לבב לדעת: על מה עשה ה' ככה לקדושים אשר בארץ המה, יעקב וכל הנפש אשר בארץ המה שבעים? לתת תחת סבלות מצרים את בניהם ובני בניהם מאתיים ועשר שנים בחומר ובלבנים? מה פשעם ומה חטאתם והרי הקב"ה לא חשוד דעביד דינא בלא דינא? **שמות רבה ה,כב:** 'למה הרעותה לעם הזה' - אמר לפני הקב"ה: נטלתי ספר בראשית וראיתי מעשיהן של דור המבול והיאך נידונו ... ומעשה דור הפלגה ושל סדומיים והיאך נדונו ... אבל העם הזה **מה עשו שנשתעבדו מכל הדורות שעברו?** ואם בגלל שאמר אברהם: 'במה אדע כי אירשנה' [והוא קטנות אמונה] ... היה לו להשתעבד או דורו של יצחק או של יעקב ולא לעם הזה שהוא בדורי?

2. **שמות יד,יג:** כי אֶשֶׁר רָאִיתָם אֶת מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תִסְיֹפוּ לְרַאֲתָם עוֹד עַד עוֹלָם - **רמב"ם הלכות מלכים פ"ה:** ומותר לשכון בכל העולם חוץ מארץ מצרים.

**שו"ת הרדב"ז ח"ד סימן עג:** דעתנו לחזור לארץ ישראל לדור שם, ועל זה הטעם אנו סומכים במה שאנו דרים במצרים ... כי אין דעתנו להשתקע לצמיתות, אלא כאשר תמצא ידונו נלך לארץ ישראל.

**התוועדיות תשמ"ז ב/102:** מה השתנתה ארץ מצרים משאר ארצות דאומות העולם? ואדרבה, בנוגע למצרים צריך להיות **יחס טוב משאר האומות**, שנאמר 'לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו'?

3. **דברים ד,כ:** ואתכם לקח ה' ויוצא אתכם **מכור הברזל** ממצרים להיות לו לעם נחלה כיום הזה. **תורה אור עד,א:** מצרים הוא כור הברזל, כמו 'מצרף לכסף וכור לזהב' ... שהכור הוא המפריד הסיגים שלא תהיה תערובת פסולת בכסף וזהב. וכך הוא מצרים כור הברזל, שזיכך את ישראל על ידי קושי השעבוד בחומר ובלבנים, להיות נפרד הרע מן הטוב ויתפרדו כל פועלי און.

4. **ליקוטי שיחות ג/1016:** הקשה מורי וחמי אדמו"ר, הרי אברהם אבינו היה תכלית הטוב והחסד (עד שמצא זכות על ישמעאל ואמר 'לו ישמעאל יחיה לפניך') ואיך לא מצא זכות על ישראל כששמע גזירת הגלות 'גר יהיה זרעך בארץ לא להם'? אלא זה מה שאמר הכתוב 'בארץ לא להם', הקב"ה רמז לאברהם: אל תירא, מה שגר יהיה זרעך הוא 'לא להם', לא בשבילם (למרק חטאיהם) כי אם לברר את הניצוצות במצרים. וזהו 'ועבדום וענו אותם' - הם יעבידו את מצרים ויעשו אותם לעניים כי ייקחו מהם את כל הניצוצות, 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' הוא רכוש הניצוצות שיוציאו ממצרים.

**פסחים פז,ב:** לא הגלה הקב"ה את ישראל לבין האומות, אלא כדי שיתווספו עליהם גרים. **תורת מנחם תשכ"א ח"ב/16:** אין הכוונה רק לגרים כפשוטו ... אלא לניצוצות הקדושה שנפלו בדברים הגשמיים שנמצאים בכל המדינות ששם גלו ישראל, שעל ידי שבני ישראל אוכלים ושותים כו' ומשתמשים בהם לשם שמים, הרי הם מבררים ופודים את הניצוצות.

**ליקוטי תורה להאריז"ל ריש פרשת תצא:** אמר ה' 'לא תוסיפו לראותם עד עולם' ... [וקשה] למה צוה כן במצרים ולא עשה כן בשאר הגלויות? ... הנה הגלויות הוצרכו לברר ניצוצי הקדושה שנתערבו בחטא אדם הראשון בתוך הקליפות שנתערב טוב ברע כנדוע ... והנה במצרים באותה גלות ביררו כל הקדושה שהיתה בקרבם ולא נשאר דבר ... ולכן ציווה שלא לראותם עוד.